

[Ministeren for særlige Anliggender.]

Lovens første Afsnit bestemmer Reglerne for Ydelse af Erstatning ved Invaliditet og Død. Desuden er der i Lovens andet Afsnit givet Adgang til at yde de direkte Kombattanter og deres efterladte en Hædersgave svarende til den, der er ydet Krigens søfarende.

Endelig har vi ment, at det vilde være rimeligt at yde en begrænset Godtgørelse til fængslede og deporterede i Forhold til den Tid, de har været underkastet Frihedsberøvelse; jeg skal nærmere motivere dette ved Behandlingen af Afsnit 3. Jeg skal dog allerede her bemærke, at der hos flere deporterede har været Forventninger om langt større Beløb, end jeg har ment det rigtigt at foreslaa. Jeg har ikke kunnet tiltræde de Synspunkter, der ligger bag disse Forventninger. Ganske vist kunde de Kommuner, der blev interneret ved den danske Stats Foranstaltning og siden deporteret, som tidligere bemærket have berettiget Krav paa Erstatning efter almindelige Retsregler for uforskyldt Frihedsberøvelse, idet de blev sat fast paa Grund af deres Sindelag og ikke paa Grund af deres Gerninger. Men som jeg før sagde, har jeg under Hensyn til Udviklingen i Landet fundet det rigtigt ikke at lægge Vægt paa denne Særstilling.

I øvrigt har Hovedsynspunktet været det, at ingen bør kunne høste økonomisk Fordel af at være faldet som Offer for Kampen mod Nazismen. Det vilde være direkte i Strid med de ideelle Motiver, som førte danske Kvinder og Mænd til at gøre en Indsats for Landets Befrielse. Om nogen Mulighed for økonomisk Vinding vil der da heller ikke blive Tale efter det stillede Forslag, tværtimod vil mange gaa ud af Kampen med et Deficit, baade personligt og økonomisk, som der ikke er Mulighed for at dække. Det er den Pris, de har betalt for deres Vilje til at kæmpe for Frihed og Ret. Baade nu og i al Fremtid vil det danske Folk med Taknemmelighed mindes deres Gerning.

Med Hensyn til de materielle Tab, som Frihedskampen har medført, maa det straks slaas fast, at Staten ikke kan paatage sig fuldt ud og paa alle Omraader at genoprette det forspildte; ogsaa har gælder det, at Staten i det store Flertal af Tilfældene ikke har nogen juridisk Pligt til at yde Erstatning, idet det er de tyske Myndigheder, der har begaaet Overgrebene.

Jeg har saaledes i Overensstemmelse med Frihedsbevægelsens ledende Organer ikke ment at burde foreslaa fuld Erstatning

for tabt Arbejdsfortjeneste. Mange Frihedskæmpere har under Besættelsen faaet nødtørftig Hjælp af private Midler, og navnlig i Krigens sidste Periode blev der af offentlige Midler ydet økonomisk Hjælp til eftersøgte og fængslede Paarørende. Efter Befrielsen er der gennem Kontorerne for særlige Anliggender ydet en rimelig Støtte til hjemvendte Flygtninge, fængslede, deporterede og eftersøgte. Der er saaledes i en vis Udstrækning allerede givet Kompensation for tabt Løn, selv om denne Hjælp naturligvis i overordentlig mange Tilfælde ligger under, hvad den paagældende selv vilde have kunnet indtjene.

Men det, der for mig staar som Statens særlige Forpligtelse og Interesse nu, er at sørge for, at ingen varigt bliver „slaet ud“ som Følge af Frihedskampen og de tyske Overgreb. Derfor foreslaas det i Afsnit 5 at yde en Retableringshjælp til dem, som ikke i Dag staar med de samme Muligheder som den Dag, de maatte opgive deres Erhverv eller Uddannelse.

Dertil kommer, at det i Afsnit 4 foreslaas at yde Erstatning ud over Krigsforsikringen for Tingsskader, der er en Følge af selve Frihedskampen. Selv om Krigsforsikringen netop er skabt for at afhjælpe de materielle Tab, Krigen kunde medføre, har vi ment, at man i disse Tilfælde burde gaa ud over det, der er hjemlet i denne Lovgivning, fordi Kampen antog Former og et Omfang, som ikke kunde forudses ved Krigens Begyndelse.

Under Udarbejdelsen af Lovforslaget har vi taget videst muligt Hensyn til Reglerne i bestaaende Lovgivning, hvor denne tager Sigte paa tilsvarende Forhold. Ganske særligt har vi søgt at henlægge Administrationen under eksisterende Organer, saaledes i Forbindelse med Direktoratet for Ulykkesforsikringen og Krigsforsikringsforbundene. Det har imidlertid vist sig paakrævet at oprette et nyt midlertidigt administrativt Organ, Erstatningsraadet, fordi Lovforslaget i visse Henseender berører Omraader, som kræver en Sagkundskab, der ikke er repræsenteret i noget tilsvarende Forvaltningsorgan.

Endelig skal jeg bemærke, at der i de sidste Maaneder har verseret Rygter om de enorme Udgifter, dette Lovforslag forventedes at ville medføre. Som det vil fremgaa af den økonomiske Oversigt, har disse Rygter været meget overdrevne, og det drejer sig i Virkeligheden i Forhold til det Omraade, Loven omfatter, om ret beskedne Beløb. Til Gengæld maa jeg sige, at jeg ikke mener, man kan gaa længere ned, tværtimod er der